DVORAC I PERIVOJ OBITELJI JANKOVIĆ U SUHOPOLJU KAO CENTAR RAZVOJA OPĆINE SUHOPOLJE

Gotal, Matija

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:562728

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Repository / Repozitorij:

Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Matija Gotal, apsolvent

Preddiplomski studij smjer Hortikultura

DVORAC I PERIVOJ OBITELJI JANKOVIĆ U SUHOPOLJU KAO CENTAR RAZVOJA OPĆINE SUHOPOLJE

Završni rad

Osijek, 2015.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Matija Gotal, apsolvent

Preddiplomski studij smjer Hortikultura

DVORAC I PERIVOJ OBITELJI JANKOVIĆ U SUHOPOLJU KAO CENTAR RAZVOJA OPĆINE SUHOPOLJE

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. prof. dr. sc. Jadranka Deže, predsjednik
2. mag. agr. Alka Turalija, mentor
3. prof. dr. sc. Zlatko Puškadija, član

Osijek, 2015.

Sadržaj

1. Uvod ---- 1
2. Metode rada ---- 2
3. Položaj dvorca Janković ---- 3
4. Postojeći promet ---- 4
5. Postojeća struktura ---- 5
6. Prostorno-planska dokumentacija ---- 6
7. Kulturno – povijesna obilježja ---- 8
   7.1. Zakonska zaštita dvorca i perivoja ---- 8
8. Povijest dvorca u Suhopolju ---- 10
9. Obilježja dvorca ---- 13
10. Analiza postojećeg stanja ---- 16
11. Obilježja perivoja ---- 19
12. Prijedlog revitalizacije ---- 21
    12.1. Početni program revitalizacije dvorca ---- 21
    12.2. Prijedlog buduće namjene dvorca i njegova korištenja ---- 21
    12.3. Revitalizacija s gledišta zaštite perivoja ---- 23
    12.4. Prijedlog korištenja perivoja ---- 23
13. Zaključak ---- 24
14. Fotodokumentacija ---- 25
15. Popis Literature ---- 34
16. Sažetak ---- 36
17. Summary ---- 37
18. Popis slika ---- 38

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA ---- 40

1. Uvod

Dvorac Jankovića nalazi se u središtu Suhopolja, naselja istočno od Virovitice. Sagrađen je u 18. stoljeću, kada je nastalo i naselje Suhopolje, na blago podignutom terenu usred perivoja. Većina važnijih zgrada dvorca Jankovića građena je u razdoblju od 1750. do 1775. godine, a od 18. stoljeća prolazio je kroz nekoliko faza dogradnje.

Dvoracu se prilazi sa sjeverozapada, jednom od staza kroz park. Danas dvorac ne obuhvaća sve zgrade koje su nekada pripadale kompleksu, već samo jednokatnu središnju zgradu dvorca i dva prizemna krila istočno i zapadno od nje, urušenu kapelicu u dnu parka, bivšu ledenicu, kao i cijeli preostali park.

Kroz godine, dvorac i park promijenili su velik broj vlasnika, a dvorac je nakon II. Svjetskog rata služio kao dom za nezbrinutu djecu. Poslije je u dvorcu bila smještena škola koja je imala 1500 učenika, a dio dvorca služio je kao dječji vrtić. Poljoprivredno industrijski kombinat (PIK) Suhopolje u dvorcu je kasnije imao svoje urede. Nakon što je PIK otišao u stečaj, 2000. godine dvorac je kupila tvrtka Abacus koja je bila vlasnik sve do 2012. godine.

Kompleks je danas napušten, bez namjene i posve devastiran: sve tri zgrade dvorca u lošem su građevinskom stanju, kapelica u parku je urušena i bez krova.

Virovitičko-podravska županija je u srpnju 2013 godine kupila park i dvorac u Suhopolju s namjerom njegove obnove. Povoljan smještaj dvorca u središtu mjesta i uz državnu cestu otvara mogućnost prenamjene dvorca u buduće turističke svrhe.

2. Metode rada

Izvori uzeti iz gradskog muzeja Virovitica, te usmeno izvješće djelatnika općine Suhopolje radi pomoći oko pronalaska literature i informacija. Kontaktiranje ustanove Virovitičko-podravske županije i VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije radi daljnih informacija uoći trenutnog stanja i budućih projekata.

Rad je pisan u Microsoft Office Word 2007, korišten Paint. Analizirano je stanje na terenu i snimljeni su glavni objekti, te je izrađena fotodokumentacija (korištena je Olympus VG digitalna kamera)...

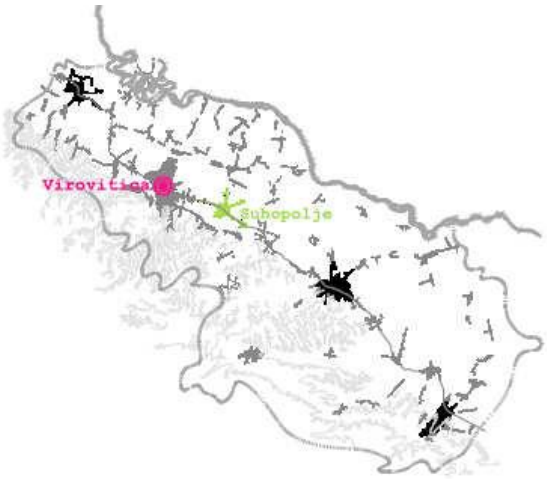
3. Položaj dvorca Janković

U naselju Suhopolje koje se nalazi u istoimenoj općini, smjestio se jedan od dvoraca obitelji Janković.

Dvorac se nalazi u središtu naselja Suhopolje, neposredno uz državnu cestu D-2, na udaljenosti od 9,8 km od sjedišta Županije – Grada Virovitice, 157 km od Zagreba i 117 km od Osijeka. Povoljan smještaj dvorca neposredno uz državnu cestu, a ujedno i u neposrednoj blizini samoga središta naselja, otvara mogućnost da se sadržaj koji se planira uvesti u dvorac otvara većem broju korisnika. Stoga je u dvorac poželjno smjestiti sadržaje ugostiteljsko-turističkoga karaktera.

Slika 1_Položaj Virovitičko-podravske županije u Republici Hrvatskoj; izrađivač: ZPUVPŽ

Slika 2_Položaj naselja Suhopolje u Virovitičko-podravskoj županiji; izrađivač: ZPUVPŽ

Slika 3_Prikaz prosječnih udaljenosti Suhopolja od Zagreba, Virovitice i Osijeka; izrađivač: ZPUVPŽ

4. Postojeći promet

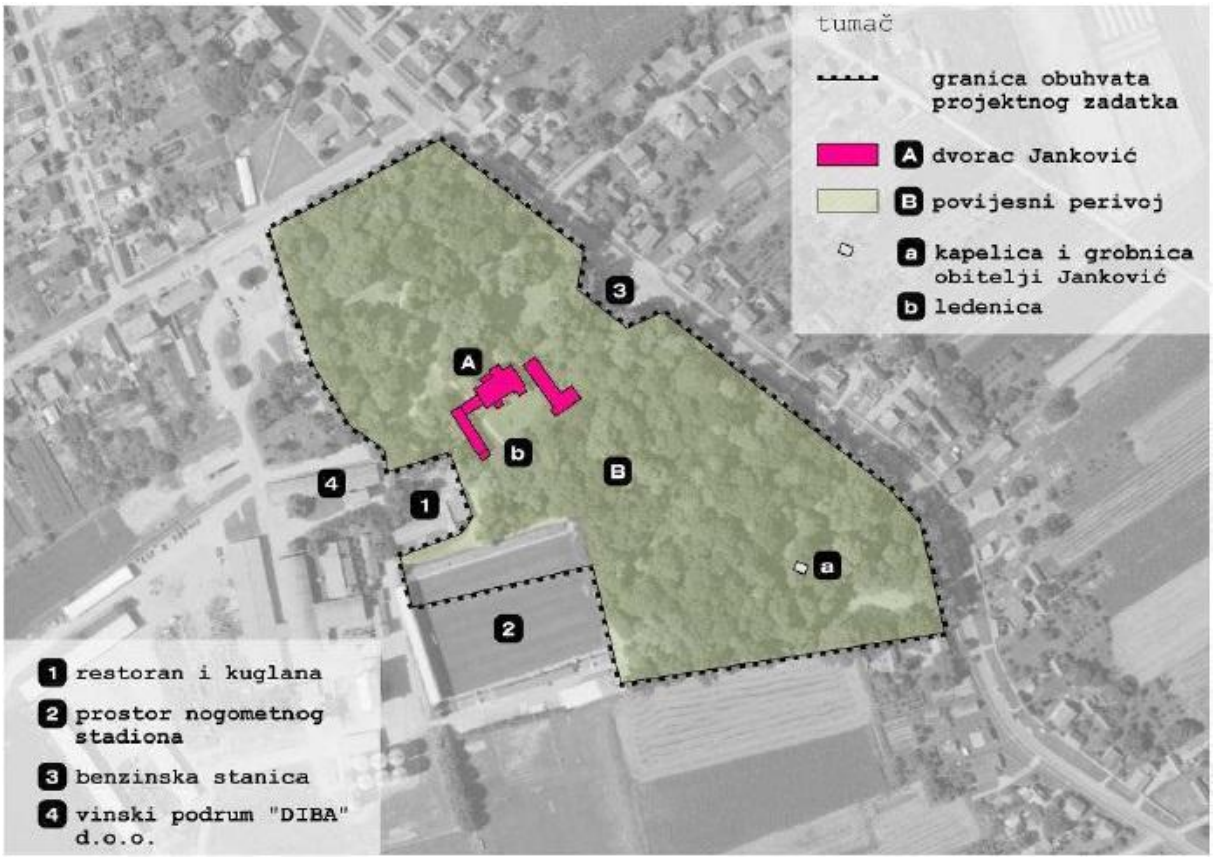
U neposrednoj blizini dvorca Janković u Suhopolju promet se odvija državnom cestom D2, koja tangira perivoj dvorca na njegovoj sjeveroistočnoj strani, te sabirnom ulicom (Ulica V. Nazora), koja tangira perivoj na njegovoj sjevernoj strani. U Ulici V. Nazora organizirano je parkiralište s obje strane ulice nasuprot perivoju, dok parkiranje vozila na samoj parceli dvorca nije riješeno. Unatoč tome, određen broj vozila parkiran je uz prilazni put koji vodi do restorana i kuglane jugozapadno od dvorca. Pješački putevi i staze unutar perivoja su putevi i staze čije su trase uglavnom trase puteva i staza prvotnoga perivoja, koje je potrebno obnoviti. Glavni ulaz u perivoj nalazi se na sjeveru i u neposrednoj je blizini križanja Ulice V. Nazora s državnom cestom D2. Osim toga, postoje još tri ulaza u perivoj. U perivoj je moguće kolno ući sa sjeveroistoka preko asfaltirane površine koja vodi sve do restorana i kuglane.

Slika 4_ Postojeći kolni i pješački promet; izrađivač: ZPUVPŽ

5. Postojeća struktura

Unutar obuhvata zadatka danas se nalazi dvorac Janković (središnja zgrada te istočno i zapadno krilo), crkva s grobnicom obitelji Janković te ledenica.

Slika 5_ Postojeća struktura na području obuhvata projektnog zadatka i okolni sadržaji; izrađivač: ZPUVPŽ

6. Prostorno-planska dokumentacija

Prostorno-planska dokumentacija Suhopolje obrađena je u konzervatorskoj dokumentaciji koja je sastavni dio već spomenutoga PUP-a. U konzervatorskoj se dokumentaciji navodi da se "...dvorac i pripadajući mu park zadržavaju trajno u prostoru centralne zone Suhopolje, uvođenjem adekvatnih sadržaja u objekat (ev. turističko-ugostiteljskih) kao i rješavanje cijeloga kompleksa cjelovito, uz rekonstrukciju devastiranih i porušenih objekata (grobna kapelica i ledenica)"[1].

U Prostornom planu uređenja Općine (PPUO) Suhopolje[2] kao cilj je postavljena potreba povezivanja programa obnove graditeljske baštine s potencijalnim investitorima uklapajući postojeći spomenički fond i u turističku ponudu Općine.

U planskom poglavlju navodi se da bi "svaka nova gradnja u okviru kontakt zona trebala polaziti od pretpostavke stvaranja harmonične cjeline i u pogledu dimenzioniranja volumena građevine i u izboru materijala". Također je naglašeno da su "neprihvatljivi volumeni nove gradnje, koji bi onemogućili vizuru na crkve i kapele,a svojom funkcijom, položajem i materijalom završne obrade i koloritom unijeli nesklad i tako stvorili prostorni i oblikovni konflikt".

U Odredbama Plana je navedeno da se građevine u funkciji turističke djelatnosti između ostaloga mogu vezati i uz naselja i graditeljsku baštinu.

PPUO Suhopolje propisuje i obvezu izrade projekta uređenja perivoja dvorca Janković u Suhopolju, koji ima svojstvo spomenika parkovne arhitekture na temelju planova iz vremena nastanka perivoja, nakon čega ga je potrebno urediti i održavati. Zabranjuje sve zahvate i radnje koje bi mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zakonski zaštićen. Propisuje i zabranu bespotrebnog uklanjanja grana te oštećivanja korijena, debla ili stabla, a također zabranjuje novu izgradnju unutar granica perivoja.

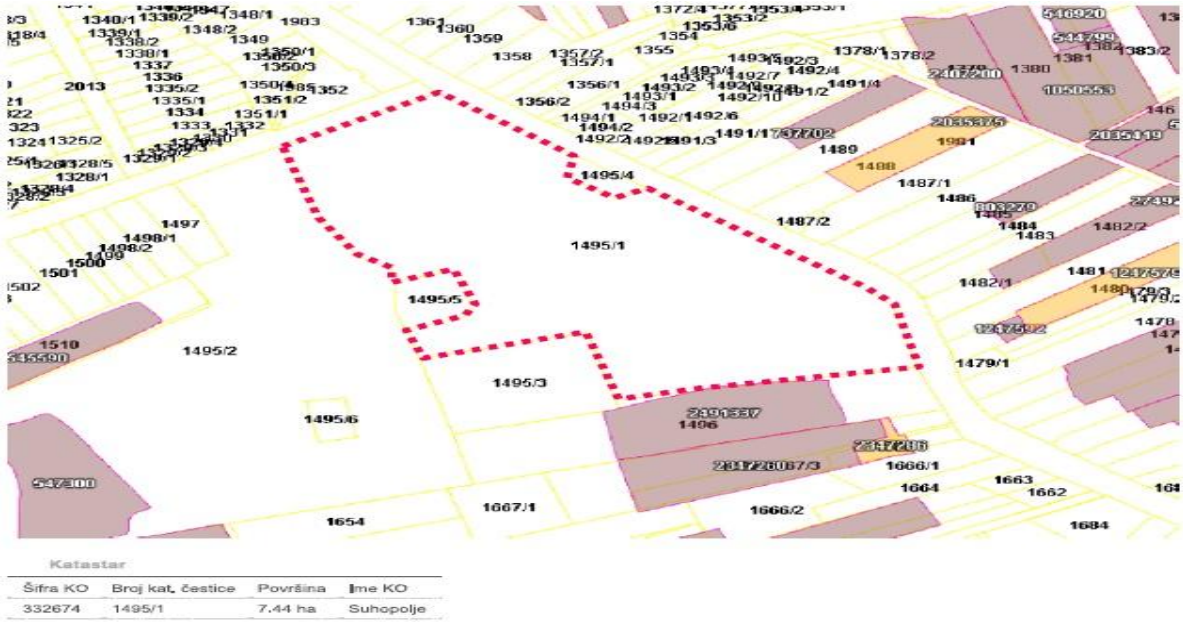
[1] Uvjerenje o uvjetima uređenja prostora za zemljište č.k.br. 1459/1 k.o. Suhopolje, u svrhu rekonstrukcije kompleksa dvorca "Janković" u Suhopolju, Republika Hrvatska, Općina Virovitica, Općinski sekretarijat za graditeljstvo, komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša; Virovitica, 12. kolovoza 1992.

[2] Prostorni plan uređenja Općine Suhopolje, Virovitica, 2006.; Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje Virovitičkopodravske županije, Virovitica; str. 2-15, 3-12, 4-27, 4-51, 4-52,53.

Što se tiče same provedbe zaštite graditeljske baštine, PPUO navodi da ju je nužno provoditi sukladno smjernicama i sustavom mjera zaštite kulturnih, krajobraznih i prirodnih vrijednosti izrađenima od strane nadležnog Konzervatorskog odjela (Konzervatorski odjel u Požegi).
Poseban konzervatorski postupak potrebno je provesti kada su u pitanju zahvati na zaštićenim zgradama, skolopovima, predjelima i lokalitetima, kao što su: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, te izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

Kao moguće metode obnove zaštićenih kulturnih dobara navode se konzervacija, restauracija, građevinska sanacija i rekonstrukcija.

Za sve građevne zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima, kao i za radove održavanja, te nadzor u svim fazama radova, potrebno je od nadležnog Konzervatorskog odjela ishoditi posebne uvjete (postupak ishođenja lokacijske dozvole) i prethodno odobrenje (postupak izdavanja građevne dozvole). Nadalje, samo na temelju posebnih uvjeta Konzervatorskog odjela moguća je i provedba uređenja okoliša.

Slika 6_ Prikaz katastarske čestice na kojoj se nalaze dvorac i perivoj; izvor: ARKOD (www.arkod.hr)

7. Kulturno – povijesna obilježja

Najznačajnije dominante u slici naselja Suhopolje, koje se razvilo polovicom 18. stoljeća su, crkva Sv. Terezije Avilske i dvorac obitelji Janković s pripadajućim perivojem.

Suhopolje je nastalo na močvarnom području koje je sredinom 18. stoljeća isušeno, te je zbog provedbe melioracijskih zahvata i dobilo naziv Suhopolje.

Međutim, nekoć se Suhopolje nazivalo Terezovcem, a postoje dvije teorije o porijeklu toga imena. Neki smatraju da je naziv dobio po kraljici Mariji Tereziji, dok je druga pretpostavka da naziv potječe od Terezije Janković rođ. Püler, supruge Ivana Nepomuka Jankovića od Bribira i Voćina, koji je početkom 19. stoljeća dao sagraditi već spomenutu crkvu Sv. Terzije Avilske u Suhopolju.

Bogato suhopoljsko vlastelinstvo, koje je svojevremeno bilo dijelom voćinskog posjeda, bilo je mjesto na kojemu su se intenzivno uzgajale žitarice i kukuruz, proizvodilo vino te eksploatiralo drvo za gradnju i ogrjev. Na gospodarstvu su se uzgajali i vrhunski konji, a postojalo je i nekoliko izdvojenih farmi i lovišta.
Dolazak plemićke obitelji Janković na područje Suhopolja, uvelike je utjecalo na urbanizaciju toga naselja. Osim crkve, Jankovići su u Suhopolju oko 1750. g. počeli podizati prve građevine dvorskoga sklopa, uz kojega biva uređen i dvorski perivoj. Zahvaljujući velikom izvoru prihoda sa suhopoljskog imanja, Jankovići su si mogli priuštiti takav značajan graditeljski poduhvat, koji u dotadašnje autohtone pitome pejsažne prostore toga naselja donosi trend izgradnje dvoraca s pripadajućim perivojima, po uzoru na ostale europske zemlje.

7.1. Zakonska zaštita dvorca i perivoja

Dvorac obitelji Janković u Suhopolju zaštićen je dvojakom zaštitom; kao spomenik kulture rješenjem nekadašnjega Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Osijeku od 27. prosinca 1973. godine i kao takav upisan u Registar nepokretnih spomenika kulture istoga zavoda (registarska oznaka: ROS-436) i ima svojstvo kulturnog dobra; kao spomenik kulture od Ministarstva kulture objekt je ponovno stavljen pod zaštitu 2002. godine kada se posebno izdvaja čestica 1495/1 (točka 1 Rješenja) što podrazumijeva dvor i perivoj na istoj

čestici kao cijelinu, ali i čestice 1945/3 i 1945/5, u kojoj ulaze restoran i stadion. Unutar Rješenja opisana je građevina ali ne i perivoj.

Perivoj je zaštićen kao objekt prirode od 1949., te kao spomenik vrtne arhitekture od 1960. godine, ali ti akti zaštite nisu očuvani već se spominju u Općini Suhopolje, ali bez dokaznica. Jedini akt zaštite koji je i danas važeći, a koji se odnosi na perivoj postoji u Ministarstvu okoliša i prirode i izdan je 1958. godine. Dvojaka zaštita iste čestice istog kulturno povijesnog spomenika nije prihvatljiva i nije sukladna Firentinskoj povelji[3], koja govori da je vrt ili perivoj nedijeljiv dio cijeline objekta i obnavljati se mora istovremeno.

[3] Carta de Florence = Firentinska povelja je zakonski akt ICOMOS-IFLA (Međunardnog komiteta za povijesne vrtove) Točka 7. – Ako je vezan za zgradu, vrt je nedjeljiv dio zgrade: povijesni vrt ne može biti odvojen od vlastitog okoliša, gradskog i seoskog, stvorenoga ili prirodnoga.

8. Povijest dvorca u Suhopolju

Postojeće zgrade dvorca u Suhopolju s parkom uokolo, ostatak su nekad velikog vlastelinskog kompleksa.
Prve zgrade na mjestu današnjeg dvorca sagrađene su sredinom 18. stoljeća, u vrijeme kada je nastalo naselje Suhopolje, tada u sastavu vlastelinstva Vučin (Dominium Vuchin), a u vlasništvu grofovske obitelji Carffa.

Grof Uto Caraffa prodao je vučinsko vlastelinstvo 1765. godine Carskoj komori i u sljedećih desetak godina, u vrijeme pripadnosti Carskoj komori, u Suhopolju su se dogodile značajne promjene: naziv mjesta promijenjen je u Terezovac, ondje se nastanio upravitelj cijelog posjeda i, što je najbitnije, sagrađen je veliki kompleks upravnih i gospodarskih zgrada. Glavnina današnjeg dvorca, tri postojeće zgrade, potječu iz tog vremena (T. Papić; 1993).

Naime, novi veliki kompleks vlastelinskih zgrada u Suhopolju dala je sagraditi Komora 1775. godine.

Sagrađen je na mjestu gdje su već od ranije postojale nekakve vlastelinske zgrade, no one su prilikom nove gradnje posve ugrađene i danas se njihovi ostaci razaznaju kao najstariji sloj u supstrukciji postojećih zgrada (T. Papić; 1993).

Jezgru novo podignutog kompleksa činile su tri zgrade - središnja jednokatnica s velikim mansardnim krovom i uz nju dvije okomito postavljene, samostojeće izdužene prizemnice.

U većini prostorija središnje zgrade bio je stan vlastelinskog upravitelja, a samo u malom dijelu prizemlja odvijale su se i upravne funkcije. Istodobno, u dva bočna prizemna krila prevladavali su različiti gospodarski sadržaji, ali su i ondje bile prostorije namijenjene za stanovanje visokih vlastelinskih činovnika - žitničara i glavnog računovođe.

Uz središnje tri zgrade bio je i čitav niz najrazličitijih pomoćnih gospodarskih objekata - staje, drvarnice, nadstrešnice, sušionice, ostave ledenica i dr. Svi su oni bili raspoređeni i organizirani oko dva unutrašnja dvorišta, a cijeli kompleks bio je opasan zidanom ogradom s velikim ulaznim vratima (T. Papić; 1993).

Dakle, Komora je u Suhopolju sagradila veliki kasnobarokni vlastelinski kompleks u kome su se, na zgusnutom prostoru i u najprisnijem kontaktu, ispreplitali stanovanje s najraznovrsnijim gospodarskim i upravnim aktivnostima.

Ubrzo nakon izgradnje u Suhopolju Komora je prodala vučinsko vlastelinstvo i ono je do kraja 18. stoljeća u vlasništvu plemićke porodice Jankovich de Pribert. Novim vlasnicima, da bi povremeno ili duže boravili u Suhopolju, bilo je prejako potrebno rafinirati stambenu funkciju postojećih zgrada i prilagoditi ih opremom i ukupnim ugođajem svojim staleškim zahtjevima. Stoga je nužno bilo prije svega eliminirati prljave gospodarske sadržaje iz neposredne blizine rezidencije, te cjelokupni ansambl ujediniti i oplemeniti hortikulturnim uređenjem okoliša, što je i realizirano na prijelazu 18. u 19. stoljeće (T. Papić; 1993).

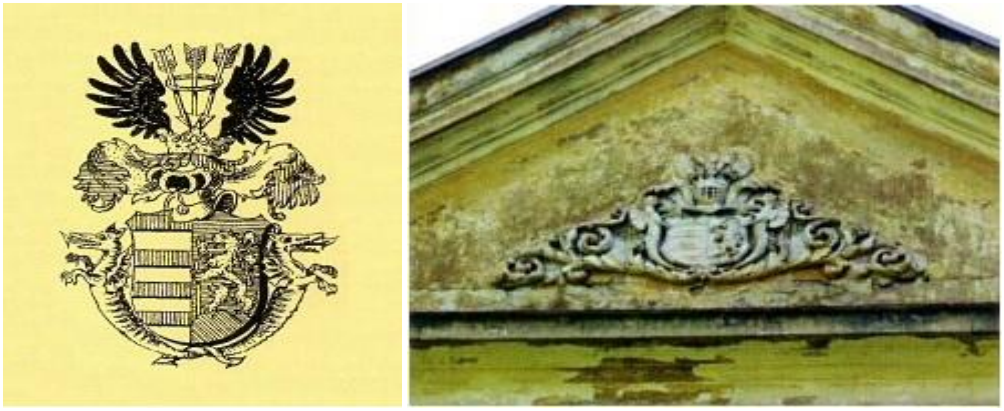
Tri zatečene središnje zgrade u cijelosti su zadržane, nisu preoblikovane građevinskim zahvatima, a najvjerojatnije je samo glavna zgrada, jednokatnica s velikim mansardnim krovom pokrivenim šindrom, dolično opremljena u unutarnjem i vanjskom prostoru. Svi dotadašnji pomoćni objekti i gospodarski sadržaji s južne strane uklonjeni su i na tim prostorima je uređen, kao i sa sjeverne strane, prostrani perivoj. Zadržano je ipak istočno gospodarsko dvorište, budući da je ono po svom položaju bilo dovoljno odvojeno od stambenog rezidencijalnog dijela, a uz dvorac i park sa zapadne strane izgrađene su velike konjušnice s manježom iza kojih su se nadovezali ostali gospodarski sadržaji.

Kompleks je, dakle, u prvo vrijeme vlasništva Jankovicha de Priberta, višestruko i očigledno promijenjen, uz relativno male građevinske zahvate, i dotadašnji golemi gospodarski pogon preoblikovan je u otmjeno plemićko sijelo - tipičan kasnobarokni dvorac okružen perivojem. Stilsku pripadnost baroku potvrđuju mansardni krov na glavnoj zgradi, proporcije, svodovi u svim prostorijama glavne zgrade, u prizemlju i na katu, kao i fasade (T. Papić; 1993).

Velikom obnovom i opsežnim građevinskim zahvatima, koje je poduzeo sedamdesetih godina 19. stoljeća tadašnji vlasnik terezovačkog posjeda Josip Jankovich de Pribert et Vuchin, temeljito je preoblikovana glavna zgrada dvorca. Obnova je izvedena ponajprije zbog dotrajalosti i starosti zgrade; najvjerojatnije su svodovi na katu već bili statički narušeni, na što upućuje činjenica da su uklonjeni i zamijenjeni ravnim stropovima. Objekt je temeljito izmijenjen. Kompaktno mansardno krovište je uklonjeno i izvedeno novo, doduše razvedeno ali jednostavno i puno niže krovište. Dograđena su dva nova rizalita uz sjevernu i južnu fasadu, terasa na sjevernom i drveni paviljon na južnom pročelju.

U unutrašnjosti su na katu i dijelom u prizemlju izvedeni novi drveni stropovi umjesto dotadašnjih svodova, a staro drveno stubište zamijenjeno je polukružnim kamenim. Fasade su preoblikovane tako da je kordonski vijenac dozidan na postojeći barokni zid, čime je povećana visina zidova, a uglovi zgrade naglašeni su apliciranim Eklesancima" od terakote.

Na sjevernom pročelju, povrh dograđenog rizalita, izveden je timpanon s velikim obiteljskim grbom (slika 7).

Slika 7_Obiteljski grb Janković; izvor: Općina Suhopolje

Ovom obnovom potpuno je dokinuto dotadašnje barokno vanjsko obličje glavne zgrade dvorca - proporcije, mansarada, fasade, a u unutrašnjosti je nakon uklanjanja svodova na katu iščeznuo raniji ugođaj baroknog prostora. Zgrada je nakon obnove u cjelini pravi posljedak neostilskog ekleticizma - kompozicija složenih volumena s elementima klasicizma, a ti su oblikovani principi često primjenjivani pri gradnji vila u drugoj polovini 19. stoljeća (T. Papić; 1993).

Sljedeću, ujedno i posljednju kvalitetnu dogradnju dvorca u Suhopolju, dao je izvesti Elemer pl. Jankovich - Beszan de Pribert et Vuchin uoči prvog svjetskog rata. Nakon smrti svoje supruge Ilke dao je najprije sagraditi neogotičku obiteljsku kapelu u dnu perivoja, a potom uz glavnu zgradu sa zapadne strane dograditi ulazni paviljon te urediti zabatna pročelja bočnih zgrada.

Prilikom ove intervencije na suhopoljskom dvorcu, najvjerojatnije pod utjecajem Milenijske izložbe u Budimpešti, odabrani su iz bogatog repertoara zakašnjelog romantizma i realizirani slikoviti neogotički dekorativni elementi - kruništa i tornjići, i to na glavnoj zgradi samo u segmentu novopodignutog ulaznog paviljona, dok su istodobno na čeone fasade obaju krila aplicirani neogotički stupnjevani zabati. Ova posljednja neostilska dogradnja segment je prirodan izravno na nešto stariju historicističku strukturu i formu (koja potječe iz 70 - tih godina 19. stoljeća), te posredno na starije slojeve iz vremena kasnog baroka (T. Papić; 1993)

.

9. Obilježja dvorca

Čitav vlastelinski sklop izgrađen je, a zatim dograđivan u vremenskom razdoblju od sredine 18. do početka 20. stoljeća[4].
Dvorac posjeduje neoklasicistička stilska obilježja, dok su stilska obilježja ulaznoga dijela neogotička (T. Papić; 1993).

Tri zgrade koje tlocrtno oblikuju slovo "U" zatvaraju pravokutno unutrašnje dvorište na južnoj strani kompozicije i tvore dvorac, koji se smjestio na blago povišenom terenu u sredini povijesnoga perivoja, do kojega se dolazilo sa sjeverozapada.

Središnja zgrada dvorca, nekoć upraviteljeva kuća, posjeduje barokna obilježja. Osnovne karakteristike središnje zgrade su: katnosti P+1+Po, nepravilan tlocrt, veliki mansardni krov, te sjeverno pročelje u ulozi glavnoga pročelja. Maksimalne dimenzije zgrade su 28,50 x 24,10 m. Konstrukcija ove zgrade je zidana, izvedena od pune opeke staroga formata (15x30x7 cm) u vapnenom mortu (T. Papić; 1993).
Izduženo zapadno krilo dvorca, koje je nekoć bilo samostojeće, bilo je krilo u kojemu je bila smještena pandureva soba te pomoćne prostorije i podrum. Izgradnjom neogotičkog ulaznog dijela dvorca (14,00 x 10,00 m2), zapadno krilo je povezano s glavnom zgradom. Maksimalne dimenzije ovoga krila katnosti P+Po su 32,95 x 6,50 m. Stanovi računovođe i žitničara, kao i ostale prostorije koje je koristio žitničar, ostava i spremišta nalazile su se u istočnom krilu dvorca. Ovo samostojeće krilo karakterizira tlocrt u obliku slova "L", jednokatnost prema uličnoj strani, dok je prema dvorišnoj strani ista zgrada prizemna. Makismalne dimenzije toga krila su 9,00 x 38,00 m + 10,00 x 8,00 m. Konstrukcija obaju krila je zidana, izvedena od pune opeke staroga formata (15x30x7 cm) u vapnenom mortu.
Središnja zgrada dvorca, izvorno baroknih obilježja, je krajem šezdesetih ili početkom sedamdesetih godina 19. stoljeća preoblikovana u zgradu neoklasicističkih obilježja (produljenje dvorca prema istoku, dogradnja altane i rizalita na sjevernome te verande na južnome pročelju, uklanjanje mansardnoga krova, izvedba stropova umjesto svodova, izgradnja novoga spiralnoga stubišta i ukrašavanje pročelja uresima kao što su balustrade i obiteljski grb). Krajem 19. i početkom 20. stoljeća izgrađen je neogotički ulaz s prepoznatljivim plavim tornjićima, a istovremeno s ulaznim dijelom nastali su i neogotički zupčasti zabati na bočnim pročeljima zapadnoga i istočnoga krila (T. Papić; 1993).

[4] Dvorac u Suhopolju, 1993.; autor: Tone Papić; str. 26 - 31

Prema katastarskom planu (slika 8) iz 1862. godine, istočno od dvorca nalazila se još jedna samostojeća pravokutna i izdužena zgrada, koja poput konjušnice s manježom, nekoć smještene zapadno od dvorca, te oranžerije smještene jugozapadno od dvorca, danas tamo više ne postoji[5].

Slika 8_Katastarski plan iz 1862. g.; izvor: Dvorac u Suhopolju; Tone Papić; Osijek, 1993.

Obitelj Janković živjela je u dvorcu sve do 1918. godine, kada je odselila u Mađarsku. Nakon toga u dvorcu je živio upravitelj imanja sa svojom obitelji, a određeno vrijeme nakon završetka Prvoga svjetskoga rata u dvorcu su bile smještene ruske izbjeglice. Vlasnik dvorca od 1931. do 1942. godine bila je Hrvatsko-slavonska banka za parcelaciju i kolonizaciju iz Zagreba, nakon koje je vlasnikom postalo Hrvatsko dioničarsko prometno društvo iz Virovitice, a potom Hrvatska školska i prosvjetna zaklada Dr. Ante Starčević. U vremenskom razdoblju od 1943. do 1973. godine, dok je dvorac bio u vlasništvu Općine Suhopolje, u njemu je djelovao "Dječji dom" u kojemu je bila smještena ratna siročad (1943. - 1960.), a potom je u njemu bila smještena osnovna škola, dječji vrtić i stanovi (1964. - 1973.).

[5] Dvorac u Suhopolju, 1993.; autor: Tone Papić

U razdoblju od 1973. do 1991. godine u prostorijama dvorca je bila smještena tvrtka "Poljoprivreda" d.o.o. iz Suhopolja. Donedavni vlasnik dvorca Janković bila je tvrtka "Abacus" d.o.o. iz Ravća od koje je Virovitičko-podravska županija 2012. godine otkupila dvorac s pripadajućim perivojem, nakon čega je vlasništvo prenijela na Općinu Suhopolje. Dvorac od 1991. godine sve do danas nema namjenu, što je jedan od razloga njegova tragičnoga propadanja (T. Papić; 1993).

Čitav dvorski sklop danas je u ruševnom stanju, a unutrašnjost dvorca je potpuno devastirana, što je naročito vidljivo na podovima i stropovima, koje se u novije doba pokušavalo obnoviti. Ostaci ograde spiralnoga stubišta i ostati zidne obloge keramičkim pločicama u unutrašnjosti glavne zgrade sklopa jedini su preostali tragovi unutrašnjeg uređenja toga prostora.

Osim glavne zgrade dvorca te lijevoga i desnoga krila, dvorski sklop čine i kapelica s grobnicom iz 1907. (tlocrtne dimenzije: 8,00 x 12,002), ledenica iz 1775., bunar za koji godina izgradnje nije poznata te "mala štala" iz 1720. godine koja je devastirana preuređenjem u restoran s kuglanom (T. Papić; 1993).

Od novijih zahvata i projekata obnove i revitalizacije ovoga dvorca, valja navesti podatak o obnovi krovišta, čišćenju otpada iz dvorca te manjoj sanaciji pročelja, koje je 2000. godine organizirao donedavni vlasnik dvorca, tvrtka "Abacus" d.o.o. iz Ravče, Makarska. Godine 1992. izrađen je arhitektonsko-građevinski projekt obnove dvorca uvođenjem hotelske namjene u njegove prostore, koji je izradila tvrtka "Vtc-projekt" d.o.o. Iz Virovitice.

Vrlo loše građevno stanje dvorca rezultat je dugotrajne nebrige o tom vrijednom kulturnom dobru, koja uključuje i pokušaj prilagodbe prostorija dvorca neprimjerenim sadržajima koji su tijekom povijesti u njemu našli svoje mjesto. S druge strane, dugogodišnje nepostojanje sadržaja u dvorcu Janković uvelike je utjecalo na njegovo propadanje, s obzirom da je namjena građevine ono što znatno utječe na njeno održavanje i očuvanje. Stoga je potrebno što prije predložiti sadržaje koji bi se uveli u dvorac, imajući pri tome na umu da je nužno sadržaje prilagoditi postojećoj strukturi i organizaciji prostora, uz što manje građevinskih intervencija koje bi bitno izmijenile povijesne prostore dvorca (T. Papić; 1993).

10. Analiza postojećeg stanja

Dvorski sklop smješten unutar povijesnoga perivoja danas čine središnja zgrada sa svojim istočnim i zapadnim krilom, urušena kapelica i ledenica (obratiti pozornost na fotodokumentaciju slika 11 - 27).

Izvorna trasa staze kojom se prilazi dvorcu proširena je i asfaltirana kako bi se omogućio kolni prilaz dvorcu.
Čitav sklop je u izuzetno lošem stanju, koje karakterizira loše građevinsko stanje i ruševnost središnje zgrade i njenog istočnog i zapadnog krila te urušena kapelica u zapuštenom perivoju.

U dvorištu na povišenome platou, koji zatvaraju tri dvorske građevine, danas se nalazi devastirana kružna betonska fontana. Unutarnje dvorište je nekoć bilo omeđeno ogradom ugrađenom na potpornom zidu, koji povišen teren na kojemu se samo dvorište nalazi, odvaja od nižeg terena ostatka perivoja.
Premda je u glavni ulaz u središnju zgradu preko terase sa sjeverozapadne strane, danas je u nju uobičajeno ući sa zapadne strane, kroz ulazni trijem. Ostali ulazi u središnju zgradu nalaze se na južnoj (dvorišnoj) strani (ulaz kroz drveni paviljon ili mali vjetrobran).

U suterenske prostorije bočnih krila ulazi se iz perivoja, dok se u prizemne dijelove ulazi iz dvorišta.

Središnja zgrada izvorno je imala kompaktan i pravilan pravokutni tlocrt, koji je uslijed nadogradnji tijekom vremena mijenjao svoj oblik. Drveno krovište zgrade pokriveno je eternitom, dok je krovište ulaznog trijema pokriveno pocinčanim limom i u novije doba obojan intenzivnom plavom uljenom bojom. Povrh prsobrana ulaznog trijema još je uvijek sačuvan pokrov od pocinčanog lima. Na čitavoj je građevini moguće uočiti izvedenu krovnu limariju.

Na ožbukanim fasadama obojenima u tonu svijetlog okera ističu se prozorski okviri, vijenci i klesanci koji su bijele boje. Dojmljiv grb na timpanonu glavnoga pročelja, kao i vijenci, okviri i klesanci, izrađen je od terakote te potom ugrađen na pročelje.

Došlo je do značajnijih promjena u strukturi građevine. Očuvani su podrumski svodovi izvedeni od cigle, za razliku od svodova u jugozapadnom dijelu zgrade koji su porušeni. Unutrašnjost je pregrađivana, a stropovi su zamijenjeni stropom izvedenim od drvenih greda i čeličnih podvlaka. U sjeveroistočnom dijelu zgrade je srušen vanjski zid, dok je strop izveden od drvenih greda , pri čemu su za obuhvat gornjega zida korištene čelične traverze. Prvobitni svodovi na katnom dijelu zgrade zamijenjeni su drvenim stropovima, izuzev jugoistočne prostorije, međutim, nakon požara, u cijeloj je zgradi izveden strop sa "Fert" gredicama.

Podovi središnje zgrade pokriveni su teracom (hodnici) i parketom (sobe) koji su u izuzetno lošem stanju, unatoč činjenici da su izvedeni u novije doba.

Kameno spiralno stubište s ornamentalnom lijevanom ogradom danas je potpuno devastirano. Relativno očuvan stubišni krak završava na dijelu gdje je potpuno urušen strop, no ograda nije sačuvana.
Izuzetno kvalitetna dekorativna stolarija majstorske vrijednosti također je u vrlo lošem stanju.

U središnjem hodniku na zidovima još uvijek postoji sačuvan relativno velik broj dekorativnih keramičkih pločica.

Istočno krilo dvorca u najlošijem je građevnom stanju. Urušen je dio podruma na prostoru između središnje zgrade i istočnoga krila, dio podruma u južnom dijelu zgrade te zabatni zid na sjeveru. I u ovoj građevini je podrumski prostor nadsvođen svodovima izvedenima od cigle, izuzev jedne prostorije. Strop trijema ispred podruma izveden je od drvenih greda, no krajevi hodnika su nadsvođeni. Svi stropovi u prizemlju su drveni. Nekadašnj galerija iznad trijema danas ima zazidane otvore i pretvorena je u hodnik.

Na drvenom krovu pokrivenom eternitom nalazimo dotrajalu krovnu limariju. Stolarija bez stilske vrijednosti je potpuno dotrajala, a podovi su daščani i betonski i također u vrlo lošem stanju. Ožbukani su svi unutrašnji i vanjski zidovi zgrade osim većeg dijela podrumskih prostorija u kojima nalazimo zemljane podove.

Podrum ove zgrade povezan je s podrumom koji se nalazi ispod središnje zgrade. S obzirom na polukružni svod, moguće je ustvrditi da je taj podrum, a vjerojatno i prizemni dio zgrade iznad njega, izgrađen prije središnje zgrade.

Istočno krilo bilo je najviše dograđivano tijekom vremena. Najranija dogradnja na istočno krilo je južni trakt, koji je postavljen okomito na postojeće krilo.

Zapadno krilo dvorca ima zidani nadsvođeni podrum, drveno krovište pokriveno eternitom i dotrajalu krovnu limariju. U podrumsku se etažu ove zgrade ulazi s donjeg paltoa, dok se u prizemnu etažu ulazi s dvorišne strane. Stubište koje je povezivalo obje razine nalazilo se uz južno pročelje zgrade, međutim, danas je zazidano.

Svi su zidovi, osim unutrašnjih podrumskih zidova, ožbukani, a žbuka je u vrlo lošem stanju. Jedina promjena na ovoj cjelovitoj građevini je preoblikovanje sjevernoga pročelja s ciljem usklađivanja s ulaznim paviljonom uređenom u neogotičkom stilu.

Osim teraca, betona i dasaka, na podovima ove građevine moguće je uočiti i ostatke opločenja ciglom i kamenim pločama. Izvorna prostorna organizacija i struktura potpuno se izgubila uslijed niza pregradnji.

Kapelica s grobnicom obitelji Janković, koja se nalazi u jugoistočnom dijelu perivoja, u ruševnom je stanju. Na dodatno stradavanje ove vrijedne građevine iz 1907. godine, izgrađene u klasicističkom stilu, utječe rast stabala koja su izniknula u neposrednoj blizini kapelice. Ta samonikla stabla potrebno je što prije ukloniti kako bi se zaustavilo daljnje propadanje kapelice i grobnice.

Predlaže se rekonstrukcija kapelice i grobnice, a također je potrebno obnoviti i ledenicu, fontanu, stubište i ogradu perivoja.

11. Obilježja perivoja

Vlastelinski sklop smješten je u povijesnom perivoju, koji je oblikovan u dvadesetim godinama 19. stoljeća. Perivoj se sastojao od cvjetnog perivoja ispred glavnog pročelja dvorca, te pejsažnog perivoja, povrtnjaka sa staklenikom i voćnjaka južno od dvorca(M. O. Šćitaroci;1998.).

Prema katastarskoj karti iz 1862. godine površina perivoja iznosila je 8 ha i 1027 čhv. Današnja površina perivoja podudara se s područjem zaštite perivoja kao spomenika vrtne arhitekture (od 1960. godine), a prema Prostornom planu uređenja općine Suhopolje (PPUO) iznosi 7.92 ha. Osim kao spomenik vrtne arhitekture, perivoj je 1949. godine zaštićen i kao objekt prirode.

Današnje stanje perivoja je relativno loše s obzirom da je perivoj zapušten i da je prerastao u šumarak u kojemu postaje teško prepoznati elemente nekadašnjeg romantičarskog perivoja(M. O. Šćitaroci;1998.). Osim toga, 1973. godine je devastiran izgradnjom benzinske stanice na rubu istočnoga dijela perivoja. Valja spomenuti da je potrebno obnoviti ogradu koja u potpunosti ograđuje perivoj, kao i povijesne staze i putove koji su tijeko vremena bitno izmijenjeni. Izvorna perivojna oprema više ne postoji, kao niti stube koje dvorišni prostor dvorca povezuju s perivojem, izuzev ostataka gazišta stubišta nedaleko od glavnoga sjevernoga pročelja, dok se na mjestu nekadašnje cvjetne rondele u dvorištu danas nalazi betonska kružna fontana (fotodokumentacija slika 26, 27).

Tijekom vremena su na prostoru perivoja bili organizirani različiti športski tereni od kojih je danas u uporabi jedino nogometni stadion.
Nekadašnji brojni cvjetni nasadi i grmovi potpuno su nestali iz perivoja i u njemu danas prevladava drveće.

S obzirom da povijesni perivoj zajedno s dvorcem i ostalim pratećim građevinama čini jedinstvenu cjelinu, nužna je njegova obnova i revitalizacija, koju treba temeljiti na povijesnoj matrici i prema uputama danim u izrađenoj studiji perivojne obnove.

U perivoju su zastupljene sljedeće autohtone vrste:

- malolisna lipa (lat. *Tilia cordata* Mill.)
- srebrnasta lipa (lat. *Tilia tomentosa* Moench)
- hrast lužnjak (lat. *Quercus robur* L.)
- poljski jasen (lat. *Fraxinus angustifolia* Vahl)
- javor mliječ (lat. *Acer platanoides* L.)
- gorski javor (lat. *Acer pseudoplatanus* L.)
- grab (lat. *Carpinus betulus* L.)
- breza (lat. *Betula pendula* Roth)
- klen (lat. *Acer campestre* L.)
- obični orah (lat. *Juglans regia* L.)
- divlja trešnja (lat. *Prunus avium* L.)
- bijeli dud (lat. *Morus alba* L.)
- obična smreka (lat. *Picea abies* (L.) H. Krast)
- obična jela *(lat. Abies alba* Mill.)

Od alotonih vrsta izdvojeni su:

- divlji kesten (lat. *Aesculus hippocastanum* L.)
- pajasen (lat. *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle)
- negundovac (lat. *Acer negundo* L.)
- gimnoklad (lat. *Gymnocladus dioicus* (L.) K. Koch)
- tulipanovac (lat. *Liridendrom tulipifera* L.)
- platana (lat. *Platanus acerifolia* L.)
- crveni hrast (lat. *Quercus rubra* L.)
- obična američka duglazija (lat. *Pseudotsugamenziesii* (Mirb.) Franco)
- ljiljanocvjetna magnolija (lat. *Magnolia liliiflora* Desr.)
- kavkaska jela (lat. *Abies nordmanniana* (Steven) Spach)

12. Prijedlog revitalizacije

12.1. Početni program revitalizacije dvorca

Početni program revitalizacije dvorca Janković izradio je "Vtc-projekt" d.o.o. iz Virovitice u sklopu arhitektonsko-građevinskog projekta iz 1992. godine. Do 1992. godine postojao je jedino akt zaštite iz 1949. godine.

Projektom je dan prijedlog uvođenja turističko-ugostiteljskih sadržaja u prostore dvorca i to na način da se u podrum središnje zgrade smjesti noćni klub, dok bi se u hodniku kojim se središnja zgrada spaja s istočnim krilom našao prostor s igrama na sreću. U prizemlju središnje zgrade nalazio bi se ulazni prostor s recepcijom i pratećim sadržajim, a na katu bi bio smješten restoran, kockarnica, salon i prostorije za osoblje. U potkrovlju je predviđen smještaj servisnih prostora sklopa. Podrum lijevoga krila zauzeli bi sadržaji kao što su aperitiv bar, prostor s igrama na sreću, cafe bar, te prostori za stare obrte ili za male trgovine. U prizemlju i potkrovlju zgrade nalazili bi se apartmani i sobe. U podrumu zapadnoga krila predviđen je smještaj pivnice, pizzerije i vinoteke. U prizemlju i potkrovlju smjestili bi se dvoetažni obiteljski apartmani te razni uslužni sadržaji (suvenirnica, prostor za prodaju tiska i duhana, frizerski salon, mini-market).

12.2. Prijedlog buduće namjene dvorca i njegova korištenja

Prilikom uvođenja nove namjene u dvorac Janković, potrebno je reafirmirati nedjeljivost dvorca i povijesnoga perivoja, poštovati prostorne i prirodne vrijednosti šireg prostora te dati prijedlog uvođenja novih sadržaja na način da se oni ne ponavljaju u odnosu na susjedne lokalitete.

S obzirom da ne postoji dovoljno kvalitetnih smještajnih kapaciteta na području Virovitičko-podravske županije, uvođenje ugostiteljsko-turističkih sadržaja u prostore dvorca smatra se povoljnim rješenjem.

Osnovna zamisao buduće namjene dvorca i njegova korištenja je uvođenje sadržaja kao što je hotel sa svim pratećim sadržajima (ugostiteljski, zabavni, kongresni i wellness sadržaji).
Predlaže se da se dvorac preuredi u tzv. školski hotel. Recepcioneri, kuhari, sobarice, menadžment hotela, čistačice, konobari i sve ostalo osoblje bit će sastavljeno od učenika i studenata kojima će mentori biti stručnjaci, a cilj je da mladi tamo ostanu raditi ili da se pripreme za tržište rada. Zbog toga bi i cijena smještaja trebala biti mnogo niža nego u objektima iste kategorizacije - noćenje bi moglo stajati oko 50 eura.

Slika 9_Virtualni prikaz preuređenog dvorca; sjeverna strana (izvor: www.vpz.com.hr)

Slika 10_Virtualni prikaz preuređenog dvorca; južna strana (izvor: www.vpz.com.hr)

Hotel bi trebao imati 30 soba sa 60 ležajeva, sagradit će se i bazen, saune, wellness centar, rastoran s kulinarskim praktikumom za potrebe gastro akademije, wine bar te dvorane za praktične radionice u kojima će se održavati i prezentacije lokalnih i regionalnih proizvoda.

Obnovit će se i nekadašnja ledenica u kojoj su grofovi za ljetnih mjeseci čuvali namirnice u ledu s Drave, a srušena kapelica na kraju parka ponovno će biti sagrađena.

Novo uređeni će hotel obnoviti, rekonstruirati, i prenamjeniti u mjesto za odmor, razonodu, rekreaciju i kvalitetnu lokalnu gastro ponudu.

U sklopu dvorca bit će i prvi Slavonski centar kompetencija za selektivne oblike turizma koji bi, uz moderan pristup učenju i korištenje naprednih tehnologija, trebao obrazovati specijalizirane kadrove koji će pridonijeti razvoju inovativnog turističkog proizvoda. Time bi se razvijali i gastroturizam, lovni i ribolovni turizam, biciklistički turizam, promatranje ptica... U dvorcu bi se održavale tematske radionice, gastro akademije, edukacije, poslovni kongresi,

a s obzirom na to da je neposredno uz dvorac i park smješten i veliki nogometni stadion, ideja je da se i on iskoristi u svrhu razvoja sportskog i zdravstvenog turizma. Za park koji obiluje rijetkim drvećem brinuli bi se učenici šumarskih škola, a Županija u izradi namještaja za dvorac planira angažirati drvne tehničare iz virovitičke tehničke škole

12.3. Revitalizacija s gledišta zaštite perivoja

Potrebno je obnoviti povijesni perivoj dvorca na temelju povijesne matrice i slijedom izrađene studije zaštite i obnove iz 1993. g[6].

Obnova svakako treba uključivati i obnovu povijesnih staza i puteva čije su trase tijekom vremena izmijenjene ili su pak iščezle.

12.4. Prijedlog korištenja perivoja

Predlaže se korištenje prostora perivoja za šetnju i odmor, te organizaciju vanjskih kulturnih događanja kao što su priredbe, ljetne svečanosti, koncerti, kao i za potrebe organizacije vjenčanja na otvorenom.
Moguća je revitalizacija teniskog i rukometnog igrališta koji su nastali u perivoju početkom 20. stoljeća, što bi unijelo i športske sadržaje u prostor perivoja, uz nogometni stadion u njegovoj neposrednoj blizini, a koje bi mogli koristiti i korisnici predloženih ugostiteljsko-turističkih sadržaja u samome dvorcu.

[6] STUDIJA ZAŠTITE I OBNOVE POVIJESNOG PERIVOJA DVORCA U SUHOPOLJU, 1993.;
Podaci o izrađivačima – Naručitelj: Mjesna zajednica Suhopolje, Suhopolje; Autori: Jadranka Janjić, dipl. ing. šum., Amalija Denich dipl. ing. agr.; Autor dijela studije „Prostorno-krajobrazna i urbanistička analiza“: Jasna Baranjac-Keserica, dipl. ing. arh.

13. Zaključak

Dvorac Janković posjeduje povijesnu, ambijentalnu i arhitektonsku vrijednost te je kao takav zaštićen kao kulturno dobro. Zajedno s pripadajućim povijesnim perivojem i preostalim pratećim građevinama, dvorac čini jedan od vrijednih primjera ladanjske feudalne arhitekture s kraja 18. i početka 19. stoljeća. Perivoj dvorca, koji je oblikovan početkom 20. stoljeća vrijedan je prostor, koji s dvorcem čini nedjeljivu cjelinu. Nekoć predivan perivoj koji se sastojao od cvjetnog perivoja, pejsažnog perivoja i voćnjaka, danas je nažalost zarastao u šumarak iz kojega su nestali nekadašnji brojni cvjetni nasadi i grmovi. Zanimljivo je koliko je puta kroz povijest ovaj zaštićeni kulturni spomenik mijenjao vlasnika, sve dok Županija kao vlasnik, nije izradila jedinstveni projekt obnove i objekata i perivojne cjeline (Firentinska povelja, točka 7). Predviđeno uvođenje ugostiteljsko-turističkih sadržaja u vrijednu, ali pomalo zaboravljenu kulturno-povijesnu građevinu dvorca Janković novim projektom obnove, uvelike može utjecati na gospodarski razvoj Općine Suhopolje, a ujedno i županije Virovitičko-podravske. Izuzetno dobra pozicija dvorca uz važnu prometnicu (državna cesta D2), značajan je faktor u odabiru sadržaja koji bi se trebao naći u dvorcu. Naime, povoljan smještaj i dostupnost, ključni su kada su u pitanju javni i turističko-ugostiteljski sadržaji. S obzirom na već spomenut nedostatak smještajnih kapaciteta, posebice onih kvalitetnih, na razini Županije, uvođenje turističke namjene sa sadržajem poput hotela, uz prateće ugostiteljske i športske sadržaje u dvorac Janković može se smatrati poželjnim i prihvatljivim. Da bi to bilo moguće, prvobitno treba ostvariti dobar gospodarski rast i razvoj, te općina mora biti samoodrživa i prije uvođenja novih sadržaja. Osim smještaja u obnovljenoj povijesnoj građevini i povijesnom ambijentu, potencijalnim posjetiteljima bilo bi moguće ponuditi vrhunsku tradicionalnu hranu i piće, usluge wellnessa, te organizacije raznih proslava kao što su vjenčanja, krstitke i sl., dok bi u sklopu ponude bili uključeni posjeti ostalim kulturno-povijesnim bogatstvima, kojima Virovitičko-podravska županija obiluje.

14. Fotodokumentacija

Slika 11_Sjeverno pročelje dvorca; snimila K. Lukačević

Slika 12_Središnja zgrada dvorca; snimila K. Lukačević

Slika 13_Ulazni paviljon – pogled sa sjeverozapada; snimila K. Lukačević

Slika 14_ Dvorišna (južna strana) središnje zgrade; snimila K. Lukačević

Slika 15_ Pogled prema unutrašnjem dvorištu s juga; snimila K. Lukačević

Slika 16_Perivoj dvorca; snimila K. Lukačević

Slika 17_Grobna kapelica; snimila K. Lukačević

Slika 18_Ledenica; snimila K. Lukačević

Slika 19_Grobna kapelica (zapadna strana); snimio Matija Gotal

Slika 20_Grobna kapelica (južna strana); snimio Matija Gotal

Slika 21_Središnja zgrada s vidljivim obiteljskim grbom obitelji Janković; snimio Matija Gotal

Slika 22_Pogled s dvorišne (južne) strane na središnju zgradu; snimio Matija Gotal

Slika 23_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal

Slika 24_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal

Slika 25_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal

Slika 26_Stube dvorišnog prostora; snimio Matija Gotal

Slika 27_Betonska kružna fontana; snimio Matija Gotal

15. Popis Literature

Knjige

- Obad Šćitaroci, Mladen; Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.) Dvorci i perivoji u Slavoniji – od Zagreba do Iloka, str. 278-282, Zagreb: Šćitaroci
- Papić, Tone (1993.) Dvorac u Suhopolju, Osijek: Povijesni arhiv u Osijeku

Studije

- Janjić, Jadranka; Denich, Amalija; Baranjec-Keserica, Jasna (1993.) Studija zaštite i obnove povijesnog perivoja dvorca u Suhopolju, Suhopolje: Mjesna zajednica Suhopolje

Izvori - dokumenti

- Općina Suhopolje
- Prostorni plan uređenja Općine Suhopolje, Virovitica, 2006.; Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje Virovitičkopodravske županije, Virovitica; str. 2-15, 3-12, 4-27, 4-51, 4-52,53.
- Rješenje o zaštiti Ministarstva kulture iz 1973; i 2002.
- Rješenje o zaštiti Ministarstva prirode (danas Ministarstvo zaštite okoliša i prirode) iz 1956.
- Uvjerenje o uvjetima uređenja prostora za zemljište č.k.br. 1459/1 k.o. Suhopolje, u svrhu rekonstrukcije kompleksa dvorca "Janković" u Suhopolju, Republika Hrvatska, Općina Virovitica, Općinski sekretarijat za graditeljstvo, komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša; Virovitica, 12. kolovoza 1992.
- VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije

Internetske stranice

- ARKOD.hr
  http://www.arkod.hr/
- Katastar.hr
  http://www.katastar.hr/dgu/index.php
- Putovnica.net – Dvorac Janković u Suhopolju
  http://www.putovnica.net/pstyle/hrvatska-bastina/dvorac-jankovic-u-suhopolju

- Virovitičko-podravska županija
  http://www.vpz.com.hr/
- Wikipedia.org – Suhopolje
  http://hr.wikipedia.org/wiki/Suhopolje

16. Sažetak

Dvorac Jankovića, sagrađen u 18. stoljeću, zaštićen je kao kulturno dobro i nalazi se u središtu Suhopolja, naselja istočno od Virovitice. Većina važnijih zgrada dvorca Jankovića građena je u razdoblju od 1750. do 1775. godine, a od 18. stoljeća prolazio je kroz nekoliko faza dogradnje. Danas dvorac ne obuhvaća sve zgrade koje su nekada pripadale kompleksu. Perivoj dvorca, koji je oblikovan početkom 20. stoljeća vrijedan je prostor, koji s dvorcem čini nedjeljivu cjelinu. Kompleks je danas napušten, bez namjene i posve devastiran.

Virovitičko-podravska županija je u srpnju 2013 godine kupila park i dvorac u Suhopolju s namjerom njegove obnove.

Povoljan smještaj dvorca u središtu mjesta i uz državnu cestu otvara mogućnost prenamjene dvorca u turističke svrhe. Uvođenje ugostiteljsko-turističkih sadržaja u vrijednu, ali pomalo zaboravljenu kulturno-povijesnu građevinu dvorca Janković, uvelike može utjecati na gospodarski razvoj Općine Suhopolje, a ujedno i županije Virovitičko-podravske.

Ključne riječi: dvorac Janković, kulturno-povijesna građevina, perivoj, obnova...

17. Summary

The Janković castle, built in 18th century, is protected as a cultural treasure. It is located in the center of Suhopolje, a place east of Virovitica. Most of the castle's main structures were built in the period from 1750 to 1775, and from the 18th century onwards it went through a few stages of building extension. Today, the castle does not consist of all the structures that used to belong to the complex. The castle's garden, which was shaped in the beginning of the 20th century, is a valuable area, which combined with the castle, forms an inseparable whole. The complex is now abandoned, without any purpose and is completely demolished.

In July of 2013, the county of Virovitičko-podravska has bought the castle and the park in Suhopolje with the intention of rebuilding it.

The advantageous location of the castle by the side of the interstate opens up the possibility to use the castle for touristical purposes. The inclusion of touristic content in the valuable, yet slightly forgotten culturally-historical building of the castle Janković can greatly affect the economical development of the municipality of Suhopolje as well as the county of Virovitičko-podravska.

Keywords: castle Jankovic, culturally-historical building, park, rebuilding...

18. Popis slika

1. Slika 1_Položaj Virovitičko-podravske županije u Republici Hrvatskoj; izrađivač: ZPUVPŽ.....str.3
2. Slika 2_Položaj naselja Suhopolje u Virovitičko-podravskoj županiji;izrađivač: ZPUVPŽ.....str.3
3. Slika 3_Prikaz prosječnih udaljenosti Suhopolja od Zagreba, Virovitice i Osijeka; izrađivač: ZPUVPŽ.....str.3
4. Slika 4_ Postojeći kolni i pješački promet; izrađivač: ZPUVPŽ.....str.4
5. Slika 5_ Postojeća struktura na području obuhvata projektnog zadatka i okolni sadržaji; izrađivač: ZPUVPŽ.....str.5
6. Slika 6_ Prikaz katastarske čestice na kojoj se nalaze dvorac i perivoj; izvor: ARKOD (www.arkod.hr) str.7
7. Slika 7_Obiteljski grb Janković; izvor: Općina Suhopolje.....str.11
8. Slika 8_Katastarski plan iz 1862. g.; izvor: Dvorac u Suhopolju; Tone Papić; Osijek, 1993. .....str.13
9. Virtualni prikaz preuređenog dvorca; sjeverna strana ; izvor: http://www.vpz.com.hr/2013/12/13/dvorac-jankovic-suhopoljski-spomenik-kulture-iz-18-stoljeca-obnavljat-ce-se-iz-fondova-eu/.....str.21
10. Virtualni prikaz preuređenog dvorca; južna strana ; izvor: http://www.vpz.com.hr/2013/12/13/dvorac-jankovic-suhopoljski-spomenik-kulture-iz-18-stoljeca-obnavljat-ce-se-iz-fondova-eu/.....str.21
11. Slika 11_Sjeverno pročelje dvorca; snimila K. Lukačević.....str.24
12. Slika 12_Središnja zgrada dvorca; snimila K. Lukačević.....str.24
13. Slika 13_Ulazni paviljon – pogled sa sjeverozapada; snimila K. Lukačević.....str.25
14. Slika 14_ Dvorišna (južna strana) središnje zgrade; snimila K. Lukačević.....str.25
15. Slika 15_ Pogled prema unutrašnjem dvorištu s juga; snimila K. Lukačević.....str.26
16. Slika 16_Perivoj dvorca; snimila K. Lukačević.....str.26
17. Slika 17_Grobna kapelica; snimila K. Lukačević.....str.27
18. Slika 18_Ledenica; snimila K. Lukačević.....str.27
19. Slika 19_Grobna kapelica (zapadna strana); snimio Matija Gotal.....str.28
20. Slika 20_Grobna kapelica (južna strana); snimio Matija Gotal.....str.28

21. Slika 21_Središnja zgrada s vidljivim obiteljskim grbom obitelji Janković; snimio Matija Gotal.....str.29
22. Slika 22_Pogled s dvorišne (južne) strane na središnju zgradu; snimio Matija Gotal.....str.29
23. Slika 23_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal.....str.30
24. Slika 24_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal.....str.30
25. Slika 25_Perivoj dvorca; snimio Matija Gotal.....str.31
26. Slika 26_Stube dvorišnog prostora; snimio Matija Gotal.....str.31
27. Slika 27_Betonska kružna fontana; snimio Matija Gotal.....,...str.32

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

DVORAC I PERIVOJ OBITELJI JANKOVIĆ U SUHOPOLJU KAO CENTAR RAZVOJA OPĆINE SUHOPOLJE

Matija Gotal

Sažetak: Dvorac Jankovića, sagrađen u 18. stoljeću, zaštićen je kao kulturno dobro i nalazi se u središtu Suhopolja, naselja istočno od Virovitice. Većina važnijih zgrada dvorca Jankovića građena je u razdoblju od 1750. do 1775. godine, a od 18. stoljeća prolazio je kroz nekoliko faza dogradnje. Danas dvorac ne obuhvaća sve zgrade koje su nekada pripadale kompleksu. Perivoj dvorca, koji je oblikovan početkom 20. stoljeća vrijedan je prostor, koji s dvorcem čini nedjeljivu cjelinu. Kompleks je danas napušten, bez namjene i posve devastiran. Virovitičko-podravska županija je u srpnju 2013 godine kupila park i dvorac u Suhopolju s namjerom njegove obnove. Povoljan smještaj dvorca u središtu mjesta i uz državnu cestu otvara mogućnost prenamjene dvorca u turističke svrhe. Uvođenje ugostiteljsko-turističkih sadržaja u vrijednu, ali pomalo zaboravljenu kulturno-povijesnu građevinu dvorca Janković, uvelike može utjecati na gospodarski razvoj Općine Suhopolje, a ujedno i županije Virovitičko-podravske.

Ključne riječi: dvorac Janković, kulturno-povijesna građevina, perivoj, obnova...

CASTLE AND PARK OF FAMILY JANKOVIC IN SUHOPOLJE AS A DEVELOPMENT CENTER IN SUHOPOLJE COMMUNITY

Summary: The Janković castle, built in 18th century, is protected as a cultural treasure. It is located in the center of Suhopolje, a place east of Virovitica. Most of the castle's main structures were built in the period from 1750 to 1775, and from the 18th century onwards it went through a few stages of building extension. Today, the castle does not consist of all the structures that used to belong to the complex. The castle's garden, which was shaped in the beginning of the 20th century, is a valuable area, which combined with the castle, forms an inseparable whole. The complex is now abandoned, without any purpose and is completely demolished. In July of 2013, the county of Virovitičko-podravska has bought the castle and the park in Suhopolje with the intention of rebuilding it. The advantageous location of the castle by the side of the interstate opens up the possibility to use the castle for touristical purposes. The inclusion of touristic content in the valuable, yet slightly forgotten culturally-historical building of the castle Janković can greatly affect the economical development of the municipality of Suhopolje as well as the county of Virovitičko-podravska.

Keywords: castle Jankovic, culturally-historical building, park, rebuilding...

Datum obrane: